

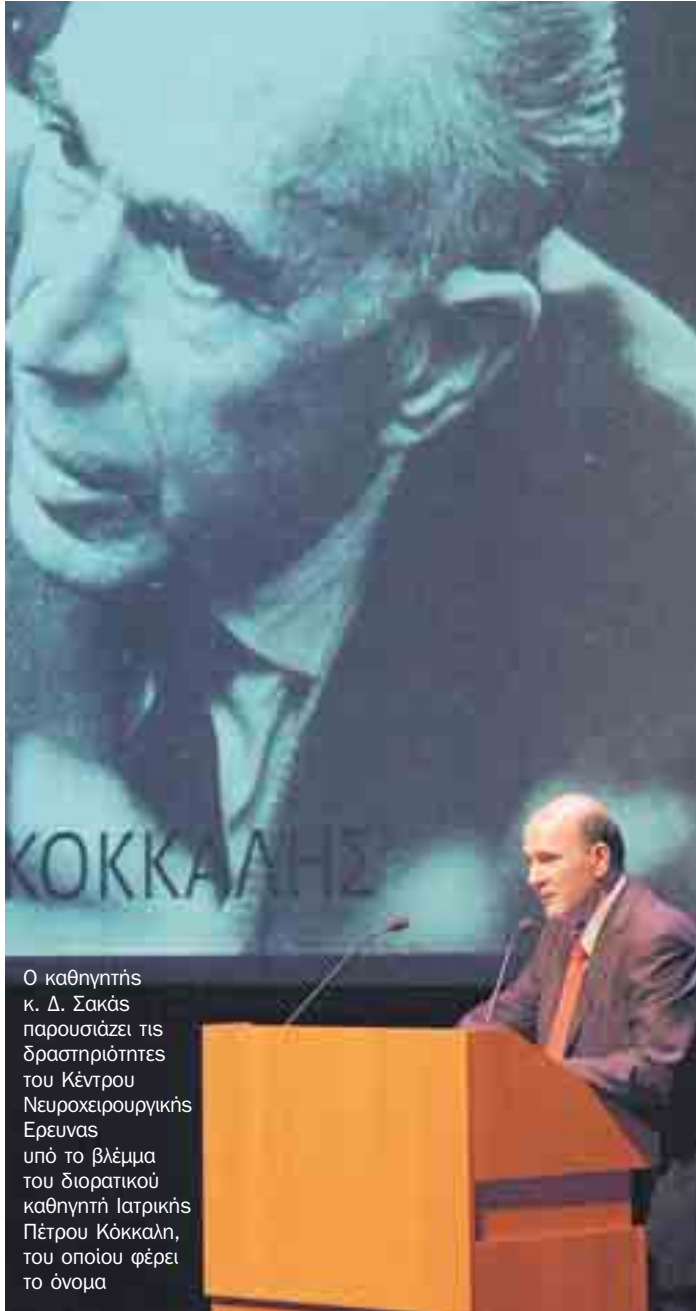
Εγκαινιάστηκε χθες το Ελληνικό Κέντρο Νευροχειρουργικής Έρευνας «Πέτρος Σ. Κόκκαλης»

Οι νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία των ελλήνων νευροχειρουργών

Πριν από 70 έτη ο διορατικός τότε καθηγητής Ιατρικής Πέτρος Κόκκαλης είχε «οσμιστεί» τη ραγδαία άνοδο που θα είχε ο τομέας της νευροχειρουργικής. Για αυτόν τον λόγο πιθανότατα κατέγραφε με κάθε λεπτομέρεια τα πεπραγμένα από τις πρωτοποριακές νευροχειρουργικές επεμβάσεις που διενεργούσε για την εποχή του με τα πενιχρά μέσα που διέθετε, μολύβι και χαρτί, δημιουργώντας έτσι την πρώτη «βάση δεδομένων» στον τομέα της νευροχειρουργικής στην Ελλάδα. Σήμερα, επτά δεκαετίες αργότερα, οι έλληνες νευροχειρουργοί του θεραπευτηρίου Ευαγγελισμού έχουν τη δυνατότητα – με τη χείρα βοήθειας της πιο προηγμένης τεχνολογίας – να αντικαθιστούν αυτές τις χειρόγραφες σημειώσεις με ψηφιακά δεδομένα τα οποία δομούν αναλυτικές, ηλεκτρονικές βάσεις που «χαρτογραφούν» τις νευρολογικές παθήσεις στη χώρα μας. Η πολύτιμη αυτή «χαρτογράφηση» είναι μία από τις ποικίλες δραστηριότητες του Ελληνικού Κέντρου Νευροχειρουργικής Έρευνας (ΕΚΝΕ) «Πέτρος Σ. Κόκκαλης», το οποίο εγκαινιάστηκε χθες το βράδυ επισήμως κατά τη διάρκεια ειδικής εκδήλωσης στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

Το ΕΚΝΕ έχει πάρει τα τελευταία δύο έτη σάρκα και οστά χάρη στη σύμπραξη τριών φορέων: του Πανεπιστημίου Αθηνών, του Ευαγγελισμού καθώς και του Ιδρύματος Κόκκαλη. Κουβαλάει μέσα του τη διορατικότητα του μεγάλου δασκάλου Πέτρου Κόκκαλη, η οποία μπολιάστηκε με την εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας. Αποτέλεσμα; Σημαντικό κλινικό και ερευνητικό έργο με έναν κύριο στόχο: το όφελος των ασθενών, όπως ανέφερε χθες στην κατάμεστη αίθουσα «Νίκος Σκαλκώτας» του Μεγάρου Μουσικής, παρουσία πλήθους εκπροσώπων του πολιτικού, επιστημονικού και επιχειρηματικού κόσμου, ο διευθυντής της Νευροχειρουργικής Κλινικής στον Ευαγγελισμό, καθηγητής Νευροχειρουργικής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Δ. Σακάς. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης μίλησαν επίσης ο πρόεδρος του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Χρ. Κίττας, ο οποίος παρουσίασε το προφίλ του οραματιστή και πρωτοπόρου Πέτρου Κόκκαλη, ο κ. Π. Κόκκαλης, αντιπρόεδρος του Ιδρύματος Κόκκαλη, ο οποίος αναφέρθηκε στις πολυσχιδείς δραστηριότητες του ιδρύματος για την προαγωγή της επιστήμης, καθώς και ο ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου του Χιούστον στο Τέξας κ. Π. Κτώνας, ο οποίος μίλησε για το πρωτοποριακό βιβλίο του καθηγητή Δ. Σακά «Operative Neuromodulation» (Χειρουργική Νευροτροποποίηση), το οποίο αποτελεί έναν από τους καρπούς στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του ΕΚΝΕ.

Το Κέντρο δραστηριοποιείται σε διαφορετικούς τομείς. Ο ένας εξ αυτών αφορά τη δημιουργία και τη λειτουργία προηγμένων βάσεων δεδομένων, όπου καταχωρίζονται αναλυτικά τα στοιχεία των ιατρικών φακέλων των ασθενών που εισάγονται στη Νευροχειρουργική Κλινική του Ευαγγελισμού. Το όλο σύστημα λειτουργεί «on line», όπως εξήγησε στο «Βήμα» ο υπεύθυνος Ιατρικής Πληροφορικής του Κέντρου κ. Αθ. Χατζής. Όσα συμβαίνουν στο χειρουργείο, στους θαλάμους ασθενών ή στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας, αποστέλλονται και εισάγονται κατευθείαν στη βάση με τα στοιχεία του κάθε ασθενούς. Σε πραγματικό χρόνο έχουν όμως τη δυνατότητα και ειδικευμένοι ή ειδικοί γιατροί να παρακολουθούν από το κτίριο της Πλουτάρχου επεμβάσεις που διενεργούνται από τους ειδικούς της Νευροχειρουργικής Κλινικής του Ευαγγελισμού. Προς γνώσιν και... συμμόρφωσιν με τις νέες εξελιγμένες τεχνικές και τα δεδομένα.



Ο καθηγητής κ. Δ. Σακάς παρουσιάζει τις δραστηριότητες του Κέντρου Νευροχειρουργικής Έρευνας υπό το βλέμμα του διορατικού καθηγητή Ιατρικής Πέτρου Κόκκαλη, το οποίο φέρει το όνομα



Δ. ΣΑΚΑΣ «Δαμάσαμε τον εγκέφαλο με τα μαθηματικά»

Μια επίσκεψη στο κτίριο του ΕΚΝΕ αποδεικνύει πόσο καλά μπορούν να συνταιριαστούν το παρελθόν με το μέλλον. Και αυτό διότι στην οδό Πλουτάρχου 3, στον τέταρτο όροφο μιας από τις παραδοσιακές, καλοδιατηρημένες πολυκατοικίες του Κολωνακίου, στεγάζεται – κυριολεκτικώς και μεταφορικώς – το μέλλον της νευροχειρουργικής. Πίσω από τις βαριές ξύλινες πόρτες κρύβονται υπερσύγχρονοι υπολογιστές αλλά και εξειδικευμένο προσωπικό που εξασφαλίζουν την καλύτερη δυνατή διαχείριση των δεδομένων του κάθε ασθενούς ο οποίος εισάγεται στη Νευροχειρουργική Κλινική του Ευαγγελισμού. Όπως εξήγησε στο «Βήμα» ο κ. Σακάς, η δημιουργία ενός τέτοιου κέντρου ήταν επιβεβλημένη. «Σήμερα ζούμε σε μια εποχή κατά την οποία έχουμε πλέον καταφέρει να δαμάσουμε τον εγκέφαλο με τα μαθηματικά – έχουμε επιτύχει να δώσουμε μαθηματικές συντεταγμένες σε κάθε σημείο του, φέρνοντας έτσι τη νευροχειρουργική στην εποχή της ψηφιακής τεχνολογίας. Ο βιολογικός και ηλεκτροχημικός υπολογιστής, που δεν είναι άλλος από τον εγκέφαλό μας, στέλνει τεράστιο αριθμό βιοσημάτων τα οποία συλλέγονται από τους ασθενείς και μεταφέρονται σε υπολογιστές. Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές λαμβάνουν αυτά τα σήματα, τα αναλύουν και μας επιτρέπουν να έχουμε μια εικόνα του εσωτερικού κόσμου των ασθενών». Καθώς οι δυνατότητες των υπολογιστών αυξάνονται, δίνουν και στους ειδικούς τη δυνατότητα να διαγιγνώσκουν πιο λεπτές καταστάσεις, οι οποίες δεν φαίνονται με μια πρώτη, αδρή ανάλυση, επισημαίνει ο κ. Σακάς. «Προκύπτει λοιπόν η αναγκαιότητα καλύτερης καταγραφής αυτού του σήματος με στόχο την εξέλιξη της κλινικής πράξης αλλά και μεταφοράς του σε βάσεις δεδομένων όπου θα μπορούν οι κατάλληλοι ειδικοί, έχοντας τον χρόνο και την ηρεμία που αποτελούν πολυτέλεια υπό τις πιεστικές συνθήκες του νοσοκομείου, να κάνουν τη σωστότερη ανάλυσή του. Αυτό επιτεύχθηκε με τη δημιουργία του Κέντρου».

Εκτός από αυτή τη γενική βάση δεδομένων υπάρχουν όμως και εξειδικευμένες που αφορούν διαφορετικές παθήσεις και συγκεκριμένα την επιληψία, τη νόσο του Πάρκινσον, τις δυστονίες, τη σπαστικότητα και τον χρόνιο πόνο. Σύμφωνα μάλιστα με τον κ. Σακά, η ειδική βάση για την επιληψία που ονομάζεται EPILDA – είναι μία από τις πιο εξελιγμένες διεθνώς – , η

οποία έχει δημιουργηθεί σε συνεργασία με το Τμήμα Βιοϊατρικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, φέρνει τους έλληνες ειδικούς στην πρωτοπορία σε ό,τι αφορά μια πάθηση που «πλήττει» χιλιάδες Έλληνες. Η αναλυτική αυτή καταγραφή των νευρολογικών παθήσεων επιτρέπει όχι μόνο την καλύτερη αντιμετώπιση του κάθε ασθενούς με θεραπείες «κομμένες και ραμ-

μένες» στα μέτρα του, αλλά την ίδια στιγμή παρέχει πλούσιο υλικό που μπορεί να διαμορφώσει μια ολοκληρωμένη, για πρώτη φορά, εικόνα σχετικά με τις συγκεκριμένες ασθένειες στη χώρα μας.

Οι δραστηριότητες του Κέντρου, εκτός από σημαντικό κλινικό ρόλο, έχουν και βασικό ερευνητικό χαρακτήρα. Βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη διαφορετικά ερευνητικά προγράμματα, πολλά εκ των οποίων είναι χρηματοδοτούμενα από φορείς όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση. «Αείζει επίσης να επισημανθεί ότι σε συνεργασία με μεγάλο αμερικανικό οργανισμό, την Advanced Neuromodulation Systems, αναλάβαμε κατ' αποκλειστική συνεργασία τη μελέτη μιας νέας γενιάς ηλεκτροδίων, τα οποία και θα δοκιμάσουμε στην κλινική πράξη» αναφέρει ο κ. Σακάς. Και εννοείται ότι το πλούσιο ερευνητικό έργο που προκύπτει μεταφράζεται και σε σημαντικό συγγραφικό έργο.

Τα ύψιστα μηχανήματα όμως, όσο προηγμένα και αν είναι, δεν θα μπορούσαν να προσφέρουν τόσο καλό αποτέλεσμα, χωρίς την ύπαρξη του «έμφυχου υλικού», των επιστημόνων διαφορετικών ειδικοτήτων που έχουν ενώσει τις δυνάμεις τους εντός του Κέντρου για να χαράξουν το αύριο της νευροχειρουργικής. Ζωτικής σημασίας ρόλο παίζουν οι νευροψυχολόγοι του Κέντρου, οι οποίοι «δείχνουν» πολλές φορές – μέσω των ειδικών τεστ στα οποία υποβάλλουν τους ασθενείς – , στους νευροχειρουργούς τα πιθανά πληγόμενα σημεία του εγκεφάλου, τα οποία ενδέχεται όταν είναι πολύ μικρά να μην μπορούν να φανούν ούτε με τις πιο εξελιγμένες απεικονιστικές εξετάσεις. Όπως επισημαίνει ο επικεφαλής των νευροψυχολόγων του ΕΚΝΕ κ. Ευθ. Αγγελάκης «μέσω των εξετάσεων από τις οποίες περνάμε εμείς τους ασθενείς μπορούμε επίσης να συμβουλευθούμε τους νευροχειρουργούς σχετικά με το τι μπορεί να συμβεί από μια παρέμβαση στο χειρουργείο σε κάποια συγκεκριμένη περιοχή του εγκεφάλου». Η ισχύς εν τη ενώσει λοιπόν φαίνεται να είναι η συνταγή της επιτυχίας.

Και βέβαια, η προσπάθεια δεν θα μπορούσε να μην έχει και εκπαιδευτικό χαρακτήρα. Εκτός από την εκπαίδευση των ελλήνων νευροχειρουργών είναι αισιόδοξο το γεγονός ότι, όπως σημείωσε ο κ. Σακάς, τον επόμενο Μάρτιο 15 ευρωπαίοι νευροχειρουργοί θα ταξιδέψουν στην Ελλάδα για να εκπαιδευθούν δίπλα στους έλληνες ειδικούς. Φαίνεται επιτέλους ότι οι πρωτοπόρες προσπάθειες μπορούν να κάνουν τη χώρα μας «οπμείο αναφοράς» και στον τομέα της Ιατρικής, καθώς επί έτη έχουμε συνθησι να βλέπουμε μόνο τη διαρροή των αξιόλογων ερευνητών προς άλλες χώρες.

● Όσοι επιθυμούν να γνωρίσουν καλύτερα το ΕΚΝΕ και τις δραστηριότητές του μπορούν να επισκεφθούν την ηλεκτρονική διεύθυνση www.neurosurgery.org.gr ή να καλέσουν στον τηλεφωνικό αριθμό 210-7229250.

Θεοδώρα Τσολη



Αριστερά: Το κτίριο της οδού Πλουτάρχου, στο οποίο στεγάζεται το Ελληνικό Κέντρο Νευροχειρουργικής Έρευνας «Πέτρος Σ. Κόκκαλης»

Επάνω: Ο πρόεδρος του Ιδρύματος Κόκκαλη κ. Σ. Κόκκαλης (αριστερά) συζητεί με τον καθηγητή κ. Δ. Σακά